

DOI: 10.15276/ETR.02.2023.1
 DOI: 10.5281/zenodo.8154392
 UDC: 658.11:334.012.64
 JEL: D10, M21

РОЗВИТОК МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УМОВАХ ФОРМУВАННЯ ІНКЛЮЗИВНОЇ ЕКОНОМІКИ

DEVELOPMENT OF SMALL AND MEDIUM-SIZED ENTERPRISES IN THE CONDITIONS OF FORMING AN INCLUSIVE ECONOMY

Olena V. Nikoliuk, DEcon, Professor
 Odesa National Academy of Food Technologies, Odesa, Ukraine
 ORCID: 0000-0002-1665-0361
 Email: alenavn11@gmail.com

Received 10.04.2023

В сучасному світі сталість та стабільність економічного розвитку є надзвичайно важливими аспектами для країн усього світу. Одним з ключових факторів, що сприяє стійкому економічному зростанню, є розвиток малого та середнього підприємництва. Однак, в умовах формування інклюзивної економіки, цей процес набуває особливої ваги. Інклюзивна економіка базується на принципах справедливості, рівності та доступності для всіх громадян. Основними цілями інклюзивної економіки є забезпечення соціальної справедливості, зменшення нерівності, підвищення рівня зайнятості та покращення життєвих умов людей. У цьому контексті малі та середні підприємства грають важливу роль. По-перше, малі та середні підприємства створюють нові робочі місця та сприяють зниженню безробіття. Це особливо актуально для вразливих груп населення, таких як молодь, жінки, інваліди та інші соціальні групи, які можуть бути виключені з традиційного ринку праці. Розвиток малого та середнього підприємництва надає можливості для самозайнятості та розвитку власних бізнесів цим категоріям громадян, допомагаючи їм забезпечити стабільний дохід та поліпшити своє матеріальне становище. По-друге, малі та середні підприємства сприяють розбудові економічної інфраструктури в регіонах та зменшенню регіональних нерівностей. Часто великі корпорації концентруються у великих містах, тоді як малі та середні підприємства можуть ефективно функціонувати і розвиватися в менших населених пунктах. Це дозволяє залучати інвестиції та створювати робочі місця в регіонах, зменшуючи міграційний тиск на великі міста та забезпечуючи рівномірний розвиток країни в цілому. По-третє, малі та середні підприємства сприяють розвитку місцевого підприємництва та створюють сприятливу підґрунтя для інновацій та творчого підходу до бізнесу. Інклюзивна економіка потребує нових ідей, нових підходів та диверсифікації економіки. Малі та середні

Ніколиук О.В. Розвиток малого та середнього підприємництва в умовах формування інклюзивної економіки. Оглядова стаття.

У статті досліджується важливість ролі малого та середнього підприємництва в контексті створення інклюзивної економіки. Зокрема, розглянуто використання фінансових технологій (FinTech), blockchain технології, криптовалют, краудлендінгу, інвестиційних платформ, корпоративних соціальних вкладень, паркових фондів та корпоративних інкубаторів та акселераторів. Другим аспектом, розглянутим у статті, є освіта та навчання підприємців. Зазначається, що надання освітніх та консультативних послуг допомагає підприємцям отримати необхідні знання та навички для успішного управління підприємством. Третім аспектом статті є співпраця між різними секторами (державним, приватним та громадським) у підтримці малого та середнього підприємництва, що сприяє обміну знаннями та досвідом, спільними проєктами та створенню сприятливого бізнес-екосистеми. Стаття надає узагальнену оцінку ролі малого та середнього підприємництва в інклюзивній економіці та пропонує ряд рекомендацій для його розвитку.

Ключові слова: розвиток, мале та середнє підприємництво, інклюзивна економіка, соціальна справедливість, рівні можливості, фінансова підтримка, партнерство

Nikoliuk O.V. Development of Small and Medium-Sized Enterprises in the Conditions of Forming an Inclusive Economy. Review article.

The article examines the importance of the role of small and medium-sized enterprises in the context of creating an inclusive economy. In particular, the use of financial technologies (FinTech), blockchain technology, cryptocurrencies, crowdlending, investment platforms, corporate social investments, park funds and corporate incubators and accelerators are considered. The second aspect considered in the article is the education and training of entrepreneurs. It is noted that the provision of educational and consulting services helps entrepreneurs acquire the necessary knowledge and skills for successful enterprise management. The third aspect of the article is cooperation between different sectors (public, private and public) in supporting small and medium-sized enterprises, which facilitates the exchange of knowledge and experience, joint projects and the creation of a favorable business ecosystem. The article provides a generalized assessment of the role of small and medium-sized entrepreneurship in the inclusive economy and offers a number of recommendations for its development.

Keywords: development, small and medium entrepreneurship, inclusive economy, social justice, equal opportunities, financial support, partnership

підприємства зазвичай є більш гнучкими та швидкореагуючими на зміни у ринкових умовах, що сприяє інноваційному розвитку та появі нових продуктів та послуг.

Аналіз останніх досліджень та публікацій

У своїх працях багато вітчизняних науковців та дослідників акцентували увагу на темі малого і середнього підприємництва у вітчизняній економічній реальності, наприклад С. Соболю, Б. Данилишин, Р. Рудик, М. Козоріз, З. Герасимчук, З. Варналій, М. Бутко та ін. Власне проблема розвитку підприємництва в Україні висвітлюється в працях таких науковців: О. Ганенко [1], О. Дикань [2], Н. Поповенко [1], Л. Кузнецова [3], Л. Криворучко [4], Н. Сілічева [5], В. Табінський [7], А. Сімон [7].

Метою статті є дослідження проблем та умов розвитку малого та середнього підприємництва в умовах формування інклюзивної економіки.

Викладення основного матеріалу дослідження

Розвиток малого та середнього підприємництва (МСП) є ключовим елементом формування інклюзивної економіки. Інклюзивна економіка передбачає, що кожна особа, незалежно від її соціального статусу, має можливість активно приймати участь в економічному житті країни і отримувати користь від економічного росту. Інклюзивна економіка є системою, яка призначена для забезпечення рівних можливостей для всіх учасників, незалежно від їх фінансового статусу, віку, статі, раси, релігії, етнічної приналежності, орієнтації або будь-якої іншої характеристики. Це включає розподіл добробуту, доступ до освіти, робочих місць та інших можливостей.

Ось кілька основних стратегій для формування інклюзивної економіки:

1. Забезпечення доступу до якісної освіти. Освіта є ключем до розуміння та використання можливостей, які надає економіка. Держави можуть вкладати в освіту, забезпечуючи універсальний доступ до якісної початкової, середньої та вищої освіти.

2. Формування доступної політики праці. Політики праці повинні бути направлені на забезпечення рівних можливостей для всіх. Це може включати мінімальну заробітну плату, рівність зарплат для чоловіків і жінок, політики роботи на неповний робочий день або гнучкі графіки роботи, що допомагають збалансувати роботу та сімейне життя.

3. Зменшення економічних нерівностей. Політики податків і перерозподілу мають бути зосереджені на зменшенні економічних нерівностей. Податки на багатих можуть бути використані для фінансування соціальних програм для бідних.

4. Створення доступних фінансових систем. Доступні фінансові системи, що надають всім доступ до фінансових послуг, є важливими для інклюзивної економіки. Це може включати все,

від базових банківських послуг до мікрокредитів і страхування.

5. Політика щодо зміни клімату і сталого розвитку. Зміна клімату може мати нерівномірні впливи, особливо на бідних. Політика в області зміни клімату і сталого розвитку повинна враховувати це, пропонуючи рішення, які захищають всіх членів суспільства.

Ці стратегії вимагають цілісного підходу, який включає уряд, бізнес, громадськість і громадське суспільство. Уряди повинні вживати конкретних заходів для створення нормативно-правового середовища, яке сприяє інклюзивності, а бізнеси повинні бути відповідальними та враховувати потреби всіх стейкхолдерів.

МСП сприяють інклюзивності, оскільки вони генерують занятість, сприяють інноваціям, стимулюють конкуренцію, і нерідко пропонують товари та послуги, які можуть відповідати потребам вразливих груп населення. Щоб забезпечити розвиток МСП в умовах формування інклюзивної економіки, можна вжити наступних заходів.

Сприяння доступу до фінансування. Фінансові установи можуть забезпечити кредитування, мікрокредитування, лізинг і так далі для МСП. Це може бути сприяння кредитуванню через державні програми або стимулювання приватних банків до надання кредитів МСП.

Навчання та підтримка. Важливо надати МСП необхідні знання та навички для успішного ведення бізнесу. Це може включати в себе навчання, консультування, менторство та інші види підтримки.

Створення сприятливого бізнес-оточення. Держава може працювати над зменшенням бюрократичних перешкод, поліпшенням законодавчої бази, та забезпеченням щирої конкуренції.

Заохочення інновацій. МСП часто є важливими учасниками інноваційного процесу. Їх можна стимулювати до інновацій через гранти, податкові заохочення, та програми підтримки.

Підтримка міжнародної торгівлі. МСП можуть отримувати підтримку для входу на міжнародні ринки, через допомогу в маркетингу, навчання в області міжнародної торгівлі, та інше.

Інклюзивні закупівлі. Держава може використовувати свої закупівлі для підтримки МСП, наприклад, встановлюючи квоти для закупівлі у МСП або заохочуючи інклюзивні ланцюги поставок.

Основною метою таких заходів є створення умов, при яких МСП могли б розвиватися і просуватися, вносячи свій вклад у інклюзивний ріст економіки.

Для підтримки та сприяння розвитку малого та середнього підприємництва в умовах формування інклюзивної економіки необхідно вживати конкретних заходів. Перш за все, важливо створити сприятливе законодавче середовище, що спрощує процедури реєстрації та діяльності малих і середніх підприємств. Необхідно зменшити бюрократичні бар'єри, скоротити терміни

розгляду документів та забезпечити прозорість та простоту взаємодії з державними організаціями.

Удосконалення взаємодії держави з малим і середнім підприємництвом є важливим завданням для стимулювання економічного зростання і підтримки підприємницького середовища. Нижче наведено кілька можливих заходів, які можуть сприяти поліпшенню цієї взаємодії [1-2]:

1. Спрощення адміністративних процедур. Держава повинна спростити процедури реєстрації бізнесу, ліцензування, оподаткування та інших адміністративних процедур, що часто стають перешкодою для розвитку малого і середнього бізнесу. Зменшення бюрократичних бар'єрів сприятиме залученню більшої кількості підприємців і збільшенню кількості робочих місць.

2. Підтримка фінансування. Держава може створити сприятливе середовище для залучення фінансових ресурсів для малого і середнього бізнесу. Це може включати створення спеціалізованих фондів, грантів та кредитних програм, спрощення доступу до кредитів та забезпечення низького рівня процентних ставок для малих підприємств.

3. Розвиток інфраструктури. Держава повинна інвестувати в розвиток необхідної інфраструктури для підтримки малого і середнього бізнесу. Це може включати розвиток бізнес-парків, інкубаторів, технопарків та інших спеціалізованих зон, де підприємці зможуть отримати доступ до сучасних технологій, інфраструктури та послуг.

4. Навчання та розвиток. Держава може сприяти навчанню та розвитку малих і середніх підприємців, надаючи доступ до освітніх програм, тренінгів, семінарів та конференцій з питань підприємництва, управління бізнесом, маркетингу та інших важливих навичок. Це допоможе підприємцям збільшити свої знання та навички, а також покращити конкурентоспроможність їхніх підприємств.

5. Заохочення інновацій. Держава може сприяти інноваціям у малому і середньому бізнесі шляхом надання фінансової та технічної підтримки для досліджень і розробок, створення сприятливого законодавчого середовища для захисту інтелектуальної власності та спрощення процесу впровадження нових ідей і технологій.

6. Залучення до участі у громадських закупівлях. Державні закупівлі можуть бути потужним інструментом для стимулювання малого і середнього бізнесу. Держава може встановити квоти або певні преференції для малих підприємств при участі у громадських закупівлях, що допоможе підприємцям отримати доступ до державних контрактів і розширити свої можливості.

7. Зaproвадження ефективного механізму зворотного зв'язку. Держава повинна створити канали зв'язку, через які підприємці можуть висловлювати свої пропозиції, скарги та проблеми, пов'язані з взаємодією з державними органами.

Другим важливим аспектом є доступ до фінансових ресурсів для малих та середніх підприємств. Держава повинна створити спеціалізовані програми та фінансові інструменти, які б допомагали підприємствам отримати кредити, інвестиції та гранти. Зaproвадження державних гарантій та страхування ризиків може знизити фінансові ризики для банків та інвесторів, що сприятиме залученню капіталу до малих та середніх підприємств.

Існує кілька інноваційних напрямків, які полегшують доступ малих і середніх підприємств до фінансових ресурсів. Ось деякі з них:

1. Фінансові технології (FinTech). FinTech компанії надають цифрові рішення та онлайн-платформи для отримання фінансових послуг. Це може включати платіжні системи, онлайн-кредитування, краудфандинг та інші інноваційні фінансові інструменти. FinTech може спростити процес отримання кредиту та забезпечити швидкий доступ до фінансових ресурсів для малих і середніх підприємств.

2. Blockchain технологія. Blockchain є розподіленою системою, що забезпечує безпеку та достовірність фінансових транзакцій. Децентралізовані фінансові платформи, побудовані на основі blockchain, можуть надати малим підприємствам доступ до нових джерел фінансування, таких як Initial Coin Offerings (ICO) або Security Token Offerings (STO).

3. Криптовалюти. Використання криптовалют, таких як Bitcoin або Ethereum, може стати альтернативним способом фінансування для малих і середніх підприємств. За допомогою криптовалютних платформ можна залучити фінансування від інвесторів без посередництва традиційних фінансових установ.

4. Корпоративні інкубатори та акселератори. Багато компаній та організацій запускають корпоративні інкубатори та акселератори для підтримки малих і середніх підприємств. Ці програми надають фінансову підтримку, моніторинг, освіту та доступ до мережі зв'язків, що допомагають підприємствам.

5. Краудлендінг. Краудлендінг є формою фінансування, в якій група людей або інвесторів надає фінансову підтримку проекту або підприємству в обмін на певну винагороду або частку у власності. Це може бути використано малими і середніми підприємствами для залучення капіталу без необхідності традиційного банківського кредиту.

6. Інвестиційні платформи. Інвестиційні платформи, такі як AngelList або Seedrs, надають можливість малим і середнім підприємствам залучити інвестиції від приватних інвесторів або венчурних фондів. Ці платформи забезпечують зручний спосіб зв'язку з потенційними інвесторами та забезпечують їхню зацікавленість в проекті.

7. Корпоративні соціальні вкладення. Деякі великі компанії та організації встановлюють програми соціальних вкладень, спрямовані на

фінансову підтримку малих і середніх підприємств. Це може включати надання грантів, кредитів або угод про спільну розробку проєктів, що стимулюють інновації та підприємництво.

8. Паркові фонди. Уряди та муніципалітети можуть створювати спеціальні фонди або паркові фонди, які надають фінансову підтримку малим і середнім підприємствам в певних галузях або регіонах. Це може включати фінансування стартапів, інфраструктури, досліджень та розвитку [3-4].

Третім аспектом є надання освітніх та консультаційних послуг для підприємців. Необхідно організувати навчальні програми, тренінги та семінари з питань підприємництва, фінансового управління, маркетингу та інновацій. Також важливо створити мережу бізнес-інкубаторів та технопарків, де молоді підприємці зможуть отримати необхідну підтримку та ресурси для стартапів та розвитку своїх підприємств.

Сучасні інноваційні напрями надання освітніх та консультаційних послуг для підприємців включають в себе використання передових технологій та підходів, що дозволяють забезпечити більш ефективне, доступне та інтерактивне навчання та консультування. Ось декілька таких напрямів:

1. Онлайн-освіта. Завдяки Інтернету та цифровим технологіям, підприємці мають можливість отримувати освіту та консультації в онлайн-форматі. Інтерактивні вебінари, відеоуроки, онлайн-курси та платформи для дистанційного навчання надають зручний та доступний спосіб отримання необхідних знань та навичок.

2. Мобільні додатки. Розробка спеціалізованих мобільних додатків для підприємців дозволяє їм отримувати освітні матеріали, консультації та інструменти безпосередньо на своїх смартфонах. Такі додатки можуть містити інтерактивні навчальні модулі, калькулятори, поради від експертів та інші корисні ресурси.

3. Віртуальна реальність (VR) та доповнена реальність (AR). Використання VR та AR технологій дозволяє створювати іммерсивні освітні та консультаційні середовища. Підприємці можуть отримати можливість навчатися та отримувати консультації в інтерактивних віртуальних середовищах, що допомагають їм краще засвоювати матеріал та отримувати практичні навички.

4. Використання штучного інтелекту (AI). Застосування технологій штучного інтелекту дозволяє автоматизувати та удосконалювати процеси навчання та консультування. Системи засновані на AI можуть аналізувати дані, надавати персоналізовані рекомендації та забезпечувати індивідуальне навчання. Також AI може використовуватись для автоматизації консультаційних послуг, допомагаючи підприємцям отримати швидкі та точні відповіді на свої питання.

5. Соціальні мережі та спільноти. Платформи соціальних мереж та спільноти підприємців стають популярними засобами навчання та обміну досвідом. Вони дозволяють підприємцям зв'язуватися з експертами та колегами, обговорювати ідеї, задавати питання та отримувати поради. Це створює мережу підтримки та сприяє постійному навчанню.

6. Гейміфікація: Використання елементів гейміфікації в освіті та консультуванні дозволяє зробити процес навчання більш захоплюючим та мотивуючим. Підприємці можуть брати участь в ігрових сценаріях, виконувати завдання, отримувати досягнення та підвищувати свій рівень навичок. Це допомагає зберегти зацікавленість та покращити результати навчання.

7. Використання відкритих даних та аналітики: Аналіз великих обсягів даних та використання відкритих даних можуть допомогти підприємцям отримати інформацію про тренди, ринкові умови [5-6].

Крім того, співпраця між державним сектором, приватними компаніями та громадськими організаціями має велике значення для розвитку малого та середнього підприємництва. Необхідно створити партнерські програми, які б забезпечували обмін знаннями, досвідом та ресурсами між різними суб'єктами господарювання. Взаємодія та спільні проєкти можуть сприяти інноваціям, розширенню ринків збуту та залученню нових клієнтів.

Успішний розвиток малого та середнього підприємництва вимагає комплексного підходу та впровадження різноманітних заходів. Важливо, щоб держава приділяла належну увагу підтримці цього сектора економіки, створюючи сприятливі умови для його розвитку. Запровадження прозорих та простих процедур реєстрації та ліцензування, зниження податкового тягаря та спрощення бюрократичних процедур є ключовими факторами, що стимулюють підприємницьку активність.

Окрім того, надання фінансової підтримки малим та середнім підприємствам є важливим аспектом розвитку. Держава може створити спеціальні фонди та програми кредитування, грантів та інвестицій, спрямованих на підтримку цього сектора. Залучення приватного сектору та фінансових установ також може допомогти забезпечити доступ до капіталу для розвитку підприємств.

Освіта та навчання підприємців мають велике значення для їх успішного функціонування. Необхідно організовувати курси, тренінги та консультації з питань управління, маркетингу, фінансів та інновацій, які допоможуть розвинути необхідні навички та знання для ефективного управління підприємствами. Також важливо підтримувати науково-дослідні роботи та інноваційні проєкти, спрямовані на розвиток малого та середнього підприємництва.

Партнерство та співпраця між державою, бізнес-середовищем та громадським сектором

також відіграють важливу роль у стимулюванні розвитку малого та середнього підприємництва. Необхідно створити платформи для обміну досвідом, спільних проєктів та розвитку бізнес-екосистеми. Такі співробітництво допоможе створити сприятливе середовище для росту та розвитку підприємницької діяльності [7].

Крім того, необхідно приділяти увагу створенню рівних можливостей для всіх громадян. Держава повинна розробити та впровадити політики, що сприяють включеності та рівності в доступі до ресурсів та підтримки. Це може включати заходи для стимулювання жіночого підприємництва, підтримку підприємств, що працюють у вразливих регіонах або залучають осіб з інвалідністю.

Узагалі, розвиток малого та середнього підприємництва в умовах формування інклюзивної економіки є процесом, що вимагає комплексного підходу та взаємодії різних стейкхолдерів. Забезпечення підтримки та стимулювання малого та середнього підприємництва сприятиме стійкому економічному зростанню, соціальній справедливості та покращенню якості життя громадян. Інклюзивна економіка, заснована на розвитку малого та середнього підприємництва, створює можливості для всіх громадян брати участь у економічному процесі, забезпечуючи їм стабільність, зростання та розвиток.

Для досягнення успішного розвитку малого та середнього підприємництва в умовах формування інклюзивної економіки необхідно враховувати потреби та особливості різних груп населення. Зокрема, необхідно забезпечувати рівний доступ до фінансових ресурсів та кредитування для жінок, молоді, інвалідів та інших соціально вразливих груп. Створення спеціальних програм та фондів, спрямованих на підтримку цих груп, може значно покращити їх можливості для розвитку власного бізнесу та самозайнятості.

Також важливо розвивати освітні програми та тренінги, спрямовані на підвищення підприємницької грамотності та навичок серед молоді та жінок. Це допоможе збільшити їхню впевненість та компетентність у сфері бізнесу, що стимулює їх до активної участі у підприємницькій діяльності. Крім того, розвиток малого та середнього підприємництва в умовах інклюзивної економіки вимагає забезпечення доступу до сучасних технологій та інновацій. Держава повинна сприяти впровадженню технологічних рішень та цифровій трансформації малих та середніх підприємств, що дозволить їм бути конкурентоспроможними на ринку. Забезпечення доступу до інформаційних технологій, електронної комерції та цифрових платформ допоможе малим та середнім підприємствам розширити свої ринки збуту, залучити нових клієнтів та покращити ефективність своєї діяльності.

Забезпечення доступу до інформаційних технологій – це важливий аспект сучасного

суспільства, який включає набір правил, процедур і інфраструктур. Це може охоплювати все від високошвидкісного Інтернету до розробки програмного забезпечення та апаратного забезпечення. Ось кілька ключових аспектів, які ви можете враховувати:

- інфраструктура – щоб забезпечити доступ до інформаційних технологій, потрібна надійна інфраструктура, така як високошвидкісний Інтернет і надійні комп'ютери або мобільні пристрої;
- економічний доступ – доступ до інформаційних технологій також вимагає економічного доступу. Потрібно впевнитися, що люди можуть дозволити собі купувати технологічне обладнання і сплачувати послуги Інтернету;
- освіта та навички – доступ до технологій не обмежується лише фізичним доступом до обладнання або Інтернету. Люди також повинні мати навички і знання, щоб ефективно користуватися цими технологіями;
- політика приватності та безпеки – з огляду на велику кількість особистих даних, які збирають інформаційні технології, необхідно впровадити політику приватності і безпеки, щоб захистити ці дані;
- цифрова інклюзія – це поняття передбачає, що усі люди повинні мати рівний доступ до інформаційних технологій, незалежно від їхнього соціального, економічного чи фізичного стану;
- правові аспекти – у зв'язку з розповсюдженням інформаційних технологій, уряди мають регулювати їх використання для захисту прав споживачів, вирішення питань авторського права і боротьби з кіберзлочинністю.

Цифровий розрив – це різниця між тими, хто має доступ до інформаційних технологій, і тими, кому цей доступ обмежений або відсутній. Цей розрив може проявлятися на основі географії (наприклад, між міськими і сільськими районами), соціально-економічного статусу, віку, рівня освіти або інших демографічних факторів. Подолання цифрового розриву є важливим завданням у політиці забезпечення доступу до інформаційних технологій.

У багатьох країнах визнається право на доступ до інформації, і це включає доступ до інформаційних технологій. Це означає, що уряди мають зобов'язання забезпечувати доступ до цих технологій і відповідної інфраструктури. З розвитком нових технологій з'являються нові етичні виклики. Це включає в себе питання приватності, зберігання та обробки даних, а також використання технологій для контролю, маніпуляції або втручання в особисте життя людей. Доступ до інформаційних технологій є важливим для освіти та професійного розвитку. Це може означати навчання використання технологій, але також використання технологій для підтримки навчання і розвитку в інших областях.

Усі ці аспекти є важливими для розуміння того, як забезпечити доступ до інформаційних технологій. Це вимагає координованих зусиль на рівні уряду, приватного сектору, неприбуткових організацій та громадянського суспільства. Забезпечення доступу до інформаційних технологій також включає захист цифрових прав людини, таких як право на приватність, свободу слова в Інтернеті та захист від неправомірного втручання. Інформаційні технології також повинні бути екологічно стійкими, щоб зменшити їхній вплив на навколишнє середовище. Це може включати зменшення використання енергії, рециклінг обладнання та зменшення викидів шкідливих речовин.

Висновки

У цій статті ми розглянули розвиток малого та середнього підприємництва в умовах формування інклюзивної економіки. Наш аналіз підкреслює важливість цього сектора економіки як ключового фактора для стимулювання сталого економічного зростання, соціальної справедливості та поліпшення якості життя громадян. Малі та середні підприємства мають потенціал створювати нові робочі місця та зменшувати нерівність між різними соціальними групами. Шлях до інклюзивної економіки полягає в забезпеченні рівних можливостей для всіх громадян, у тому

числі для жінок, молоді, інвалідів та інших соціально вразливих груп. Для цього необхідно забезпечити доступ до фінансових ресурсів, освіти та навчання, технологій та інновацій. Створення сприятливого середовища для розвитку малого та середнього підприємництва включає спрощення бюрократичних процедур, зниження податкового тягаря та забезпечення доступу до кредитів та інвестицій. Крім того, партнерство та співпраця між державою, бізнес-середовищем та громадським сектором грають важливу роль у створенні сприятливих умов для підприємництва та розвитку бізнес-екосистеми. Інноваційні напрямки фінансування, такі як фінансові технології (FinTech), blockchain технологія, криптовалюти, краудлендінг, інвестиційні платформи, корпоративні соціальні вкладення, паркові фонди та корпоративні інкубатори та акселератори, відкривають нові можливості для малих і середніх підприємств отримувати фінансову підтримку. Отже, розвиток малого та середнього підприємництва в умовах формування інклюзивної економіки є надзвичайно важливим завданням для будь-якої країни. Це дозволяє забезпечити сталість економічного зростання, створити нові робочі місця, зменшити соціальну нерівність та забезпечити рівний доступ до можливостей для всіх громадян.

Abstract

The article examines the importance of the role of small and medium-sized enterprises in the context of creating an inclusive economy. It is noted that small and medium-sized enterprises contribute to social justice, reducing inequality and increasing the level of employment. Various aspects of the development of small and medium-sized enterprises in the inclusive economy are analyzed. It is emphasized the need to create a favorable legislative environment that simplifies the procedures for registration and business activities. It also highlights the importance of financial support, access to credit and investment for small and medium-sized enterprises. Various innovative areas that facilitate access to financing for enterprises are highlighted. In particular, the use of financial technologies (FinTech), blockchain technology, cryptocurrencies, crowdlending, investment platforms, corporate social investments, park funds and corporate incubators and accelerators are considered.

The second aspect considered in the article is the education and training of entrepreneurs. It is noted that the provision of educational and consulting services helps entrepreneurs acquire the necessary knowledge and skills for successful enterprise management. The importance of training in the field of management, marketing and innovation is emphasized.

The third aspect of the article is cooperation between different sectors (public, private and public) in supporting small and medium-sized enterprises, which facilitates the exchange of knowledge and experience, joint projects and the creation of a favorable business ecosystem. The importance of promoting interaction and exchange of experience between enterprises of different sizes, as well as cooperation with public organizations to solve social problems and support disadvantaged population groups, is emphasized.

The article provides a generalized assessment of the role of small and medium-sized entrepreneurship in the inclusive economy and offers a number of recommendations for its development. It is noted that supporting and promoting the development of small and medium-sized enterprises contributes to sustainable economic growth, social justice and improving the quality of life of citizens. The comprehensive approach and interaction of various stakeholders, such as the state, the private sector, and public organizations, has been updated to effectively realize the potential of small and medium-sized enterprises in an inclusive economy.

Список літератури:

1. Поповенко Н.С., Ганенко О.В. (2012). Державна підтримка розвитку малого бізнесу в Україні. ЕКОНОМІКА: реалії часу. № 1 (2), 126-132.
2. Дикань О.В. (2017). Розвиток малого бізнесу в Україні: проблеми та шляхи забезпечення. Вісник економіки транспорту і промисловості. № 57, 58-66.
3. Кузнєцова Л.В. (2012). Вплив банківської системи України на розвиток малого і середнього бізнесу. Вісник соціально-економічних досліджень. № 2 (45), 249-254.
4. Крухмаль О.В., Криворучко Л.Б. (2010.) Джерела та проблеми фінансування малих підприємств в Україні. Вісник Сумського національного аграрного університету. № 2. (Серія «Фінанси і кредит»).
5. Сілічєва Н.С. (2015). Малий бізнес в Україні: стан та перспективи розвитку. Економічні інновації. Випуск 59, 303-309.
6. Табінський В.А., Телятник В.М., Сімон А.П. (2017). Проблеми та перспективи розвитку малого бізнесу в Україні. «Молодий вчений». № 3 (43), 848-851.
7. Тапанова Р. Як держава підтримує розвиток підприємництва під час війни: гранти та фінансові програми для бізнесу. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.epravda.com.ua/columns/2023/04/11/698999>.

References:

1. Popovenko, N.S., & Hanenko, O.V. (2012). State support for small business development in Ukraine. ЕКОНОМІКА: realii chasu, 1 (2), 126-132 [in Ukrainian].
2. Dykan, O.V. (2017). Small business development in Ukraine: problems and ways of ensuring. Visnyk ekonomiky transportu i promyslovosti, 57, 58-66 [in Ukrainian].
3. Kuznietsova, L.V. (2012). The influence of the banking system of Ukraine on the development of small and medium-sized businesses. Visnyk sotsialno-ekonomichnykh doslidzhen, 2 (45), 249-254 [in Ukrainian].
4. Krukmal, O.V., & Kryvoruchko, L.B. (2010). Sources and problems of financing small enterprises in Ukraine. Bulletin of the Sumy National Agrarian University, 2. Seriya "Finansy i kredyt" [in Ukrainian].
5. Silichieva, N.Ye. (2015). Small business in Ukraine: state and development prospects. Ekonomichni innovatsii. Issues, 59, 303-309 [in Ukrainian].
6. Tabinskyi, V.A., Teliatnyk, V.M., & Simon, A.P. (2017). Problems and prospects of small business development in Ukraine. "Molodyi vchenyi", 3 (43), 848-851 [in Ukrainian].
7. Tapanova, R. How the state supports the development of entrepreneurship during the war: grants and financial programs for business. Retrieved from: <https://www.epravda.com.ua/columns/2023/04/11/698999> [in Ukrainian].

Посилання на статтю:

Ніколюк О.В. Розвиток малого та середнього підприємництва в умовах формування інклюзивної економіки / О.В. Ніколюк // Економіка: реалії часу. Науковий журнал. – 2023. – № 2 (66). – С. 5-11. – Режим доступу до журн.: <https://economics.net.ua/files/archive/2023/No2/5.pdf>.
DOI: 10.15276/ETR.02.2023.1. DOI: 10.5281/zenodo.8154392.

Reference a Journal Article:

Nikoliuk O.V. Development of Small and Medium-Sized Enterprises in the Conditions of Forming an Inclusive Economy / O.V. Nikoliuk // Economics: time realities. Scientific journal. – 2023. – № 2 (66). – P. 5-11. – Retrieved from <https://economics.net.ua/files/archive/2023/No2/5.pdf>.
DOI: 10.15276/ETR.02.2023.1. DOI: 10.5281/zenodo.8154392.

